

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางจริยธรรมที่มีอิทธิพลต่อ
คุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐาน
คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย

**Causal Relationship Model of the Ethical Factors Influencing
Ethical Characteristics of Mass Communication Students
Based-on Thai Qualifications Framework for Higher Education**

ฉันทนา ปาปัดถา

Chantana Papattha

คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

Faculty of Mass Communication Technology,
Rajamangala University of Technology Phra Nakhon
Corresponding author email: chantana.p@rmutp.ac.th

Received: July 25, 2021; **Revised:** September 12, 2021; **Accepted:** September 13, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางจริยธรรมที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ทำงานด้านสื่อสารมวลชน จำนวน 800 และทำการวิเคราะห์เส้นทาง ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย ไม่มีความกลมกลืนของข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการทดสอบไคว์-สแควร์ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p=.000$)

เมื่อพิจารณาดัชนีกลุ่มที่กำหนดที่ระดับมากกว่าหรือเท่ากับ .90 พบว่า ดัชนีทุกตัวได้แก่ NFI = .945, IFI = .946 และ CFI = .946 ผ่านเกณฑ์ตามลำดับ ส่วนดัชนีที่กำหนดไว้ที่ระดับน้อยกว่า .05 พบว่า ดัชนี RMSEA = .292

คำสำคัญ: รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ, ปัจจัยทางจริยธรรม, นักศึกษาสื่อสารมวลชน, กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย

ABSTRACT

The objective of the research was to develop and verify compliance of the causal relationship model of the ethical factors influencing ethical characteristics of mass communication student based-on Thai Qualifications Framework for Higher Education (TQF). This research was quantitative research by using questionnaire as a tool to collect data from 800 samples who were working about of journalism. Data was analyzed by to part analysis. The results showed that the causal relationship model of the ethical factors influencing ethical characteristics of MCS based-on TQF was no fitted to empirical data. The Chi-square test was statistically significant at the .01 level ($p=.000$). When considering the group indices that were given at a level greater than or equal to .90, it was found that all indices were NFI = .945, IFI = .946 and CFI = .946 qualify respectively, and the index that was defined at a level of less than .05, it was found that the index RMSEA = .292.

Keywords: Causal Relationship Model, Ethical Factors, Communication

Students, Thai Qualifications Framework for Higher Education (TQF)

บทนำ

สังคมในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสนิยมนิยมขาดความเข้าใจจากเหง้าของตนเอง วิถีชีวิตของคนไทยจึงดำเนินไปอย่างขาดเสถียรภาพและไร้ทิศทาง ซึ่งแนวปฏิบัติทางจริยธรรมเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติที่อาศัยหลักการด้านศีลธรรม เป็นเหตุ เป็นผลให้คนในสังคมมีการแยกแยะสิ่งที่ถูกต้องควรทำและสิ่งที่ผิด ไม่ควรทำ ไม่เบียดเบียนกัน เห็นแก่ประโยชน์ตนเองและผู้อื่น เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเป็นปกติสุข (พระครูพิศาลจริยากร เลขธมโม (สังข์ขาว) และสุชน ประวิตติ, 2562) ดังนั้น การปลูกฝังจริยธรรมให้กับคนในสังคมตามปกติใช้การนำหลักศาสนากำหนดบรรทัดฐาน (Norm) ของสังคม และมีการปลูกฝังกันด้วยวัฒนธรรม

ประเพณีที่สืบทอดทอดกันมาจากยุคหนึ่งไปสู่อีกยุคหนึ่ง (วีรวิท คงศักดิ์, 2563) ซึ่งเด็กและเยาวชนเปรียบเป็นดั่งผ้าขาวและจะเป็นพลังสำคัญที่จะขับเคลื่อนสังคมไทยในอนาคต จะต้องได้รับการปลูกฝังความคิดและทัศนคติด้านคุณธรรมและจริยธรรมตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อเจริญงอกงามเป็นเมล็ดพันธุ์แห่งคุณธรรมจริยธรรมที่จะเผยแพร่ในสังคมไทยต่อไป (กิตติยา โสภณโกไคย, 2563) ในขณะเดียวกันสถานการณ์บ้านเมืองของไทยในปัจจุบันมุ่งความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ ความเจริญทางด้านวัตถุ และทางด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ปัญหาสังคมก็ดูเหมือนจะทวีความรุนแรงขึ้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้าน อาชญากรรม ปัญหาการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง ปัญหาการเสพติดและการค้ายาเสพติด ปัญหาการใช้แรงงาน ปัญหาความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหามลภาวะ ปัญหาการจราจรและอุบัติเหตุ ปัญหาความเสื่อมถอยในด้านคุณธรรม จริยธรรมทั้งในระดับนักการเมือง ข้าราชการ หรือคนในแวดวงต่างๆ ปัญหาการแต่งกายล่อแหลมที่เป็นมูลเหตุก่อให้เกิดอาชญากรรมทางเพศ ปัญหาการขายบริการทางเพศของวัยรุ่น ซึ่งแพร่ระบาดในกลุ่มเยาวชนไทยตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา ปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักศึกษาทั้ง ภายในสถาบันเดียวกันและต่างสถาบัน (นารี น้อยจินดา, 2562) ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่มเยาวชน หลายคนต่างลงความเห็นตรงกันว่า เยาวชนไทยขาดการปลูกฝังในด้านคุณธรรมและจริยธรรมอย่างยั่งยืน อาจจะมีอยู่บ้างแต่เป็นแบบฉาบฉวยไม่เกิดผลที่ถาวร ในขณะที่สังคมไทยต้องการเห็นภาพการพัฒนาเยาวชนไทยไปสู่การเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีสติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สุทัศน์พงษ์ กุลบุตร, 2550)

เมื่อพิจารณาในส่วนของผู้ที่ประกอบอาชีพด้านสื่อสารมวลชน สังคมไทยเรียกร้องให้สื่อมวลชนทำหน้าที่ภายใต้กรอบจริยธรรมมากขึ้น ซึ่งสภาพปัญหาจริยธรรม สื่อมวลชนพบว่ามี 4 ประการคือ 1) ปัญหาจริยธรรมด้านการนำเสนอเนื้อหาข่าว 2) ปัญหาจริยธรรมของทุนธุรกิจสื่อมวลชน 3) ปัญหาความรู้ความเข้าใจในกรอบ จริยธรรมและจิตสำนึกความเป็นวิชาชีพสื่อมวลชน และ 4) ปัญหาการกำกับดูแลจริยธรรม วิชาชีพสื่อมวลชน (นงคณา ห่านวิไล, 2561) โดยจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นเครื่องมือที่ใช้กำกับดูแลพฤติกรรมของสื่อมวลชนในขณะปฏิบัติหน้าที่ที่ทางสมาคมวิชาชีพสื่อได้กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อ

4 วารสาร มจร พุทธศาสตร์ปริทรรศน์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2564)

ก่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่นรวมถึงก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมสูงสุด และเกิดจากการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือนวัตกรรมในระบบดิจิทัลมาปรับใช้ในการทำงาน ส่งผลทำให้วงการสื่อสารมวลชนต้องพัฒนาตนเองเพื่อเรียนรู้และสร้างทักษะการสื่อสารผ่านแพลตฟอร์มใหม่ๆ ในยุคดิจิทัล และทำให้รูปแบบหรือช่องทางการรับสื่อที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้นักสื่อสารมวลชนต้องปรับตัวตามผู้รับสารซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ ดังนั้น การส่งเสริมด้านจริยธรรมเพื่อการประกอบอาชีพควรเริ่มจากการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งการศึกษาช่วยพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีสติปัญญา มีความรู้ เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสุข และเป็นการพัฒนาพลเมืองให้มีคุณภาพทั้งทางทักษะและทางสติปัญญาตามศักยภาพของบุคคล มีทักษะการปฏิบัติงานตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน มีคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสม ใช้ชีวิตที่มีคุณค่าเหมาะสมกับตนเอง ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ กล้าเผชิญกับปัญหา มีเสรีภาพต่อการคิด และการกระทำที่ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อการกระทำนั้น มองโลกในแง่ดี มีไมตรีต่อผู้อื่นด้วยจิตใจที่ดีงาม (อำนวย ทองโปร่ง, 2560)

จากความเปลี่ยนแปลงทางด้านจริยธรรมสื่อสารมวลชนที่เกิดขึ้น ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางจริยธรรมที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย เพื่อนำผลการศึกษาที่ค้นพบไปเป็นแนวทางสำหรับสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์หรือสื่อสารมวลชนไปพัฒนาหลักสูตรให้มีความเข้มข้นด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมสื่อสารมวลชน และสามารถใช้เป็นแนวทางประกอบการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักศึกษาสื่อสารมวลชนให้คุณลักษณะทางจริยธรรมที่พร้อมสำหรับการประกอบอาชีพและเป็นนักสื่อสารมวลชนที่ดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางจริยธรรมที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย เป็นหนึ่งวัตถุประสงค์ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย และเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการดำเนินการศึกษาดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้ทำงานด้านสื่อสารมวลชนที่เป็นนักสื่อสารมวลชนในองค์กรสื่อสารมวลชน และอาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนที่เปิดสอนด้านนิเทศศาสตร์ สื่อสารมวลชน และเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้ทำงานด้านสื่อสารมวลชนที่เป็นกลุ่มนักสื่อสารมวลชนในองค์กรสื่อสารมวลชน และอาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนที่เปิดสอนด้านสื่อสารมวลชนหรือนิเทศศาสตร์ จำนวน 800 คน ซึ่งทำการกำหนดขนาดตัวอย่างเป็นจำนวน 10 เท่าของตัวแปรย่อย ตามหลักการกำหนดขนาดตัวอย่างของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของ (CFA) ได้กำหนดค่าน้ำหนักขององค์ประกอบต่ำสุดที่ .50 ซึ่งเป็นไปตามคนตามตารางการกำหนดค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Hair, et al. (2010) เนื่องจากเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลต่อเนื่องจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิง

6 วารสาร มจร พุทธศาสตร์ปริทรรศน์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2564)

ยืนยัน เพื่อความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อเลือกตัวแปรที่ศึกษา และจากการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ได้ทำการแบ่งสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างเป็น 70:30 โดยกลุ่มนักสื่อสารมวลชนในองค์การสื่อสารมวลชน จำนวน 560 คน และอาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนที่เปิดสอนด้านสื่อสารมวลชนหรือนิเทศศาสตร์ จำนวน 240 คน และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางจริยธรรมที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) สามารถเลือกได้ 1 คำตอบ

ตอนที่ 2 ปัจจัยทางจริยธรรม ประกอบด้วย ปัจจัยทางจริยธรรมตามทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม และปัจจัยจิต 5 ลักษณะสำหรับอนาคต มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ 5 มากที่สุด 4 มาก 3 ปานกลาง 2 น้อย 1 น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 คุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งประเทศไทย มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ 5 มากที่สุด 4 มาก 3 ปานกลาง 2 น้อย 1 น้อยที่สุด

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ประเมินเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (Item Objective Congruence Index: IOC) เพื่อประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัยและขอบเขตของตัวแปรที่ศึกษา โดยกำหนดค่าที่สามารถนำไปใช้ได้อยู่ที่ 0.50 ขึ้นไป ผลการหาความตรงเชิงเนื้อหาพบว่า ทุกข้อคำถามมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 0.60-1.00 จึงสรุปได้ว่าข้อคำถามทุกข้อสามารถนำไปใช้ได้ และมีการปรับข้อคำถามให้เหมาะสมในบางข้อตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยกำหนดให้แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น ไม่ต่ำกว่า 0.80 ขึ้นไป โดยการนำแบบสอบถามที่ทำการปรับแก้เรียบร้อยแล้ว นำแบบสอบถามไปทดลองเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม พบว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.95 ซึ่งถือได้ว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูงและสามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 800 คน ซึ่งเป็นผู้ทำงานด้านสื่อสารมวลชน ได้แก่ อาจารย์และนักสื่อสารมวลชน แบ่งเป็นอาจารย์ในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนด้าน นิเทศศาสตร์ สื่อสารมวลชน และเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน และนักสื่อสารมวลชนในองค์การสื่อสารมวลชน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะที่แตกต่างกันตามลักษณะวิชาชีพที่เป็นนักวิชาการและนักวิชาชีพ ได้มาด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม และแบบสอบถามออนไลน์

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Part Analysis) ผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะและการแทนค่าตัวแปรเพื่อการวิเคราะห์ ข้อมูลปัจจัยทางจริยธรรม และคุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย ดังนี้

ตัวแปรแฝง (Latent Variable)

1. ปัจจัยด้านจิตลักษณะ (SM/ASM)
2. ปัจจัยด้านสาเหตุทางจิต (SC/ASC)
3. ปัจจัยด้านพฤติกรรมจริยธรรม (SB/ASB)
4. ปัจจัยด้านจิต 5 ลักษณะสำหรับอนาคต (SF/ASF)
5. คุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย (TQF/STQF)

ตัวแปรสังเกต (Observed Variable)

1. ด้านสติปัญญา (SM1)

8 วารสาร มจร พุทธศาสตร์ปริทรรศน์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2564)

2. ด้านประสบการณ์ทางสังคม (SM2)
3. ด้านสุขภาพจิต (SM3)
4. ด้านเหตุผลทางจริยธรรม (SC1)
5. ด้านมุ่งอนาคตและควบคุมตนเอง (SC2)
6. ด้านความเชื่ออำนาจในตน (SC3)
7. ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (SC4)
8. ด้านทัศนคติ คุณธรรม และค่านิยม (SC5)
9. ด้านพฤติกรรมพัฒนาสังคม (SB1)
10. ด้านพฤติกรรมของพลเมืองดี (SB2)
11. ด้านพฤติกรรมการทำงาน (SB3)
12. ด้านพฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง (SB4)
13. ด้านพฤติกรรมสุขภาพ (SB5)
14. ด้านพฤติกรรมการขยันเรียนรู้ (SB6)
15. ด้านการอบรมเลี้ยงดู (SB7)
16. ด้านจิตเชี่ยวชาญ (SF1)
17. ด้านจิตรู้สังเคราะห์ (SF1)
18. ด้านจิตสร้างสรรค์ (SF1)
19. ด้านจิตรู้เคารพ (SF1)
20. ด้านจิตรู้จริยธรรม (SF1)
21. ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม (TQF1)
22. ด้านความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยม (TQF2)
23. ด้านการพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตนตามศีลธรรมทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม (TQF3)

ผลการวิจัย

การพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางจริยธรรมที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตาม

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย โดยนำทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมสำหรับคนไทยของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2543) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เน้นการปลูกฝังการรู้คิดและความเป็นมนุษย์เพื่ออนาคต มาเป็นตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุที่จะส่งผลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรม นักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทยของคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

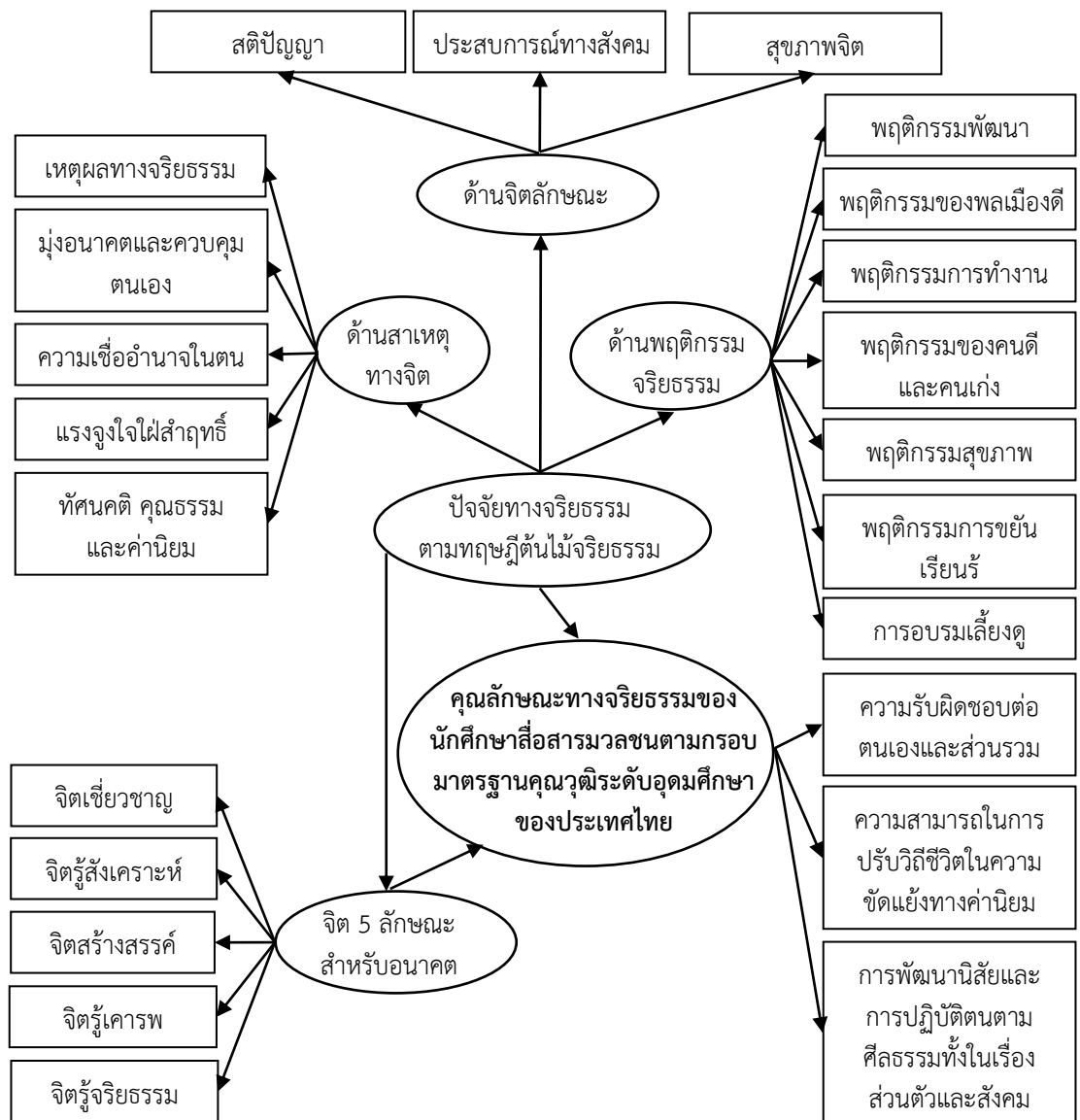
ดอกและผลบนต้น คือ จิตลักษณะ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ สติปัญญา ประสพการณ์สังคม และสุขภาพจิต

ลำต้น คือ สาเหตุทางจิต ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ เหตุผลเชิงจริยธรรม มุ่งอนาคต และควบคุมตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และทัศนคติ คุณธรรม และค่านิยม

ราก คือ พฤติกรรมจริยธรรม ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมพัฒนาสังคม พฤติกรรมของพลเมืองดี พฤติกรรมการทำงาน พฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง พฤติกรรมสุขภาพ พฤติกรรมการศึกษา และการอบรมเลี้ยงดู

แนวคิดจิต 5 ลักษณะของ เฮาเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner, 2007) ซึ่งเป็นคุณลักษณะของมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ด้าน ได้แก่ จิตเชี่ยวชาญ จิตรู้สังเคราะห์ จิตสร้างสรรค์ จิตรู้เคารพและจิตรู้จริยธรรม มาเป็นตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุที่จะส่งผลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรม นักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทยของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

จากตัวแปรทางจริยธรรมหลักทั้ง 4 ปัจจัย และตัวแปรย่อย 20 ด้าน อาจมีผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะทางจริยธรรม นักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทยสามารถนำเสนอเป็นแผนภาพ ปัจจัยทางจริยธรรมที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรม นักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย สามารถนำเสนอเป็นแผนภาพ ดังนี้

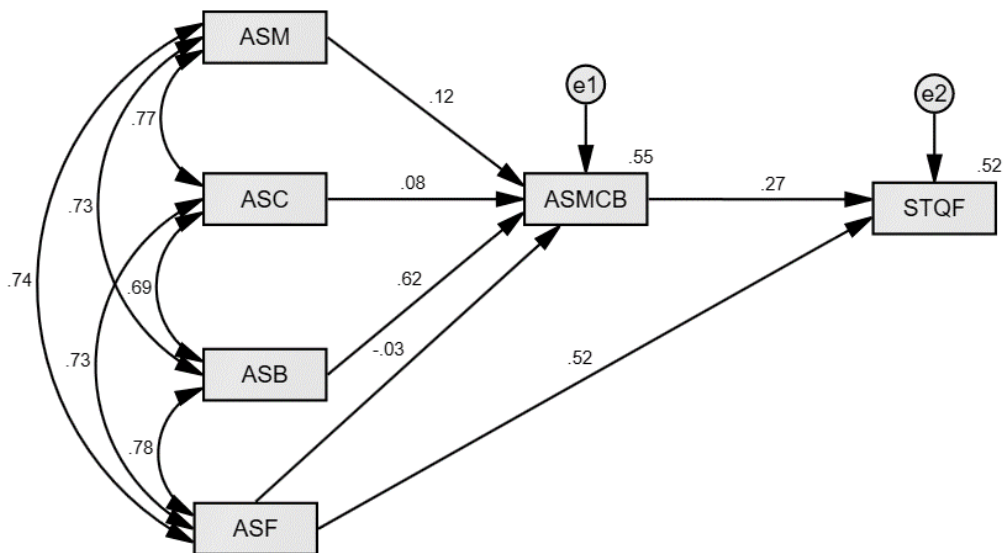

ภาพที่ 1 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางจริยธรรมที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย

จากรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางจริยธรรมที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่ง

ประเทศไทย เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการสร้างเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และสามารถนำเสนอผลการดำเนินงาน ดังนี้

การตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลเชิงประจักษ์ เพื่อพิจารณาความกลมกลืนของโมเดล พบว่า การทดสอบไคว์-สแควร์ (Chi-square) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($P=.000$) เมื่อพิจารณาดัชนีกลุ่มที่กำหนดที่ระดับมากกว่าหรือเท่ากับ .90 พบว่า ดัชนีทุกตัวได้แก่ NFI = .945, IFI = .946 และ CFI = .946 ผ่านเกณฑ์ตามลำดับ ส่วนดัชนีที่กำหนดไว้ที่ระดับน้อยกว่า .05 พบว่า ดัชนี RMSEA = .292 ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องระหว่างปัจจัยคุณลักษณะทางจริยธรรมโดยรวม ได้แก่ ปัจจัยจิตลักษณะ ปัจจัยสาเหตุทางจิตใจ ปัจจัยพฤติกรรมจริยธรรม และปัจจัยจิต 5 ลักษณะสำหรับอนาคต ที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ที่ได้จากการออกแบบวิธีการวิจัยที่ไม่มีความกลมกลืนข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถนำเสนอเป็นแผนภาพได้ดังนี้

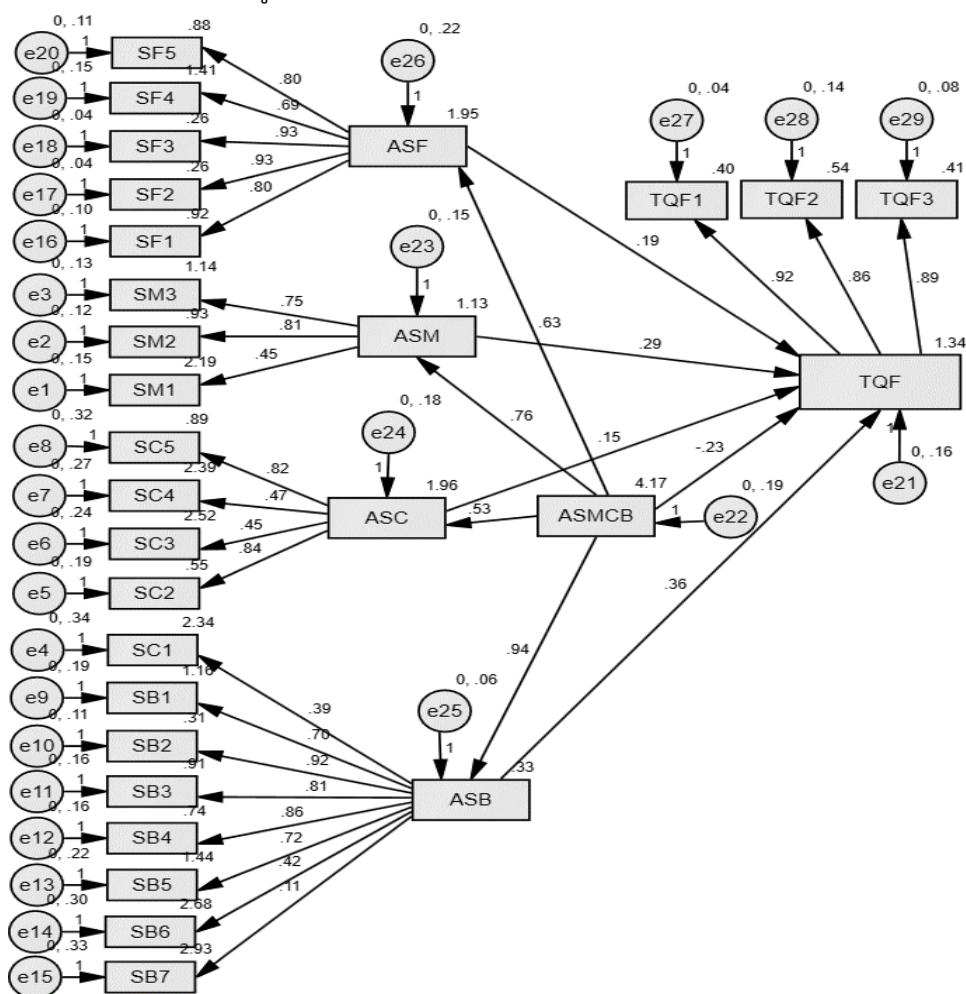

Chi-square = 206.871 df = 3 $p = .000$ RMSEA = .292 CFI = .946 CMIN/DF = 68.957

ภาพที่ 2 โมเดลตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางจริยธรรมที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย

12 วารสาร มจร พุทธศาสตร์ปริทรรศน์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2564)

เมื่อทำการตรวจสอบความสอดคล้องรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางจริยธรรมที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย ด้วยการวิเคราะห์เส้นทาง (Part Analysis) โดยทำการสร้างโมเดลทดสอบความความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรปัจจัยทางจริยธรรม 4 ตัวแปรหลัก และ 20 ตัวแปรย่อยกับคุณลักษณะทางจริยธรรมนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย จากผลการวิเคราะห์เส้นทาง พบว่า โมเดลไม่มีความกลมกลืนของข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถนำเสนอเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 3 โมเดลตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางจริยธรรมที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย

อภิปรายผลการวิจัย

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางจริยธรรมที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย จากการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อพิจารณาความกลมกลืนของโมเดล ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องระหว่างปัจจัยคุณลักษณะทางจริยธรรมโดยรวม ได้แก่ ปัจจัยจิตลักษณะ ปัจจัยสาเหตุทางจิตใจ ปัจจัยพฤติกรรมจริยธรรม และปัจจัยจิต 5 ลักษณะสำหรับอนาคต ที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ที่ได้จากการออกแบบการวิจัยที่ไม่มีความกลมกลืนข้อมูลเชิงประจักษ์ และเมื่อทำการตรวจสอบความสอดคล้องรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย ด้วยการวิเคราะห์เส้นทาง (Part Analysis) โดยทำการสร้างโมเดลทดสอบความความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรปัจจัยทางจริยธรรม 4 ตัวแปรหลัก และ 20 ตัวแปรย่อยกับคุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย จากผลการวิเคราะห์เส้นทาง พบว่า โมเดลไม่มีความกลมกลืนของข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลายปัจจัย เช่น ด้านตัวแปร การตั้งคำถามในแต่ละด้าน หรือแม้กระทั่งการเก็บรวบรวมข้อมูล ฯลฯ ซึ่งสามารถส่งผลต่อผลการวิจัยได้ ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน และขัดแย้งกับการศึกษาของ นงนภัส พันธุ์พลกฤต และ ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ (2558) ที่พบว่า จิตจริยธรรมในการดำเนินชีวิตของนักศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ องค์ประกอบของจิตจริยธรรมตามทฤษฎี สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และสอดคล้องกับ สุคนธ์ธำ เสงี่ยมเจริญ (2556) องค์ประกอบของปัจจัยทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสำนึกสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ พรนิภา จันทน์น้อย (2560) ที่พบว่ารูปแบบกิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามคุณลักษณะบัณฑิตอุดมคติไทย ช่วยให้นักศึกษาสามารถ พัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี โดยเน้นการพัฒนาทางปัญญา การพัฒนาด้านจิตใจ และการพัฒนาด้านพฤติกรรม

สรุปผลการวิจัย

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางจริยธรรมที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรม(ของ)นักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางจริยธรรมที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย ไม่มีความกลมกลืนของข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการทดสอบไคว์-สแควร์ (Chi-square) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p=.000$) เมื่อพิจารณาดัชนีกลุ่มที่กำหนดที่ระดับมากกว่าหรือเท่ากับ .90 พบว่า ดัชนีทุกตัวได้แก่ NFI = .945, IFI = .946 และ CFI = .946 ผ่านเกณฑ์ตามลำดับ ส่วนดัชนีที่กำหนดไว้ที่ระดับน้อยกว่า .05 พบว่า ดัชนี RMSEA = .292

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย ไม่มีความกลมกลืนของข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่พบว่าค่าดัชนีผ่านเกณฑ์ทุกตัว ดังนั้น จึงสามารถนำปัจจัยทางจริยธรรมที่ค้นพบไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานักศึกษาสื่อสารมวลชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยอาจจะพัฒนาเป็นหลักสูตรรายวิชาจริยธรรมทางสื่อสารมวลชน หรือกำหนดเป็นหัวข้อสำหรับการสอดแทรกในรายวิชาโดยให้กระจายไปในแต่ละชั้นปีทั้ง 4 ปี และสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาเป็นคุณลักษณะจริยธรรมของนักศึกษาสื่อสารมวลชนให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี บริบทสังคม และเป็นนักสื่อสารมวลชนยุคใหม่ที่รองรับความต้องการของสถานประกอบการ ปรับตัวเข้ากับการทำงานในรูปแบบใหม่ที่แข่งขันกันด้วยความเร็ว แต่ต้องคงไว้ซึ่งความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ และสามารถให้ความรู้แก่สังคมได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยที่ค้นพบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางจริยธรรมที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาสื่อสารมวลชนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ

ระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย จากผลการวิเคราะห์เส้นทาง สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการวิจัยทางจริยธรรมในเฉพาะกลุ่มวิชาชีพ โดยควรให้ความสำคัญกับประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ด้านตัวแปร การตั้งคำถามในแต่ละด้าน หรือแม้กระทั่งการเก็บรวบรวมข้อมูล ฯลฯ และสำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยที่เน้นเจาะลึกคุณลักษณะทางจริยธรรมเฉพาะกลุ่มวิชาชีพ เนื่องจากมีความแตกต่างไปตามบริบทของการทำงานในแต่ละอาชีพ โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) เพื่อให้ได้มาทั้งข้อมูลแบบเจาะลึกในแต่ละอาชีพ

เอกสารอ้างอิง

- กิตติยา โสภณโกโคย. (2563). “คุณธรรม” “จริยธรรม” และการดำรงอยู่กับสังคม
ประชาธิปไตย (ความหมายและแนวคิดเชิงทฤษฎี. สืบค้นเมื่อ 27 มิถุนายน 2564 จาก
<https://www.ombudsman.go.th/10/ethical/ethical0.pdf>
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2543). ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม : การวิจัยและการพัฒนาบุคลากร.
โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการคณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นงศันดา ห่านวิไล. (2561). แนวทางการเสริมสร้างจริยธรรมสื่อมวลชนไทย เชิงพุทธบูรณาการ.
วารสารร่วมพฤษ มหาวิทยาลัยเกริก. 36(1) มกราคม-เมษายน, 135-155.
- นงนภัส พันธุ์พลกฤต และ ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์. (2558). การพัฒนารูปแบบจิตจริยธรรมในการ
ดำเนินชีวิตของนักศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่. สาขาวิชาจิตวิทยา คณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ.
- นารี น้อยจินดา. (2562). คุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยรัตน
บัณฑิต. 7(2) พฤศจิกายน 2555-เมษายน 2556, 55-62.
- พรนิภา จันทรน้อย. (2560). รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษา
ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามคุณลักษณะบัณฑิตยุคใหม่. วิทยานิพนธ์ตาม
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากร
มนุษย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- พระครูพิศาลจริยากร เลขธมโม (สังข์ขาว) และสุชน ประวัติดี. (2562). จริยธรรม: ปัญหา
พฤติกรรมและการจัดการในปัจจุบันของสังคมไทย. วารสาร มจร มนุษยศาสตร์
ปริทรรศน์. 5(2) กรกฎาคม-ธันวาคม 2562, 131-145

16 วารสาร มจร พุทธศาสตร์ปริทรรศน์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2564)

วีรวิท คงศักดิ์. (2563). จริยธรรมของสังคมไทย. สืบค้นเมื่อ 27 มิถุนายน 2564 จาก

<http://ndcctt.org/home/images/DOC/Moralaty-Thai.pdf>

สุคนธ์ธำ เสงี่ยมเจริญ. (2556). *การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มี*

อิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

ภาควิชาการวัดและการวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุทัศน์พงษ์ กุลบุตร. (2550). *การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้นักศึกษา*. ปทุมธานี : ศูนย์

ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

อำนวยการ ท่องโปรง. (2560). *การพัฒนาคนในระบบการจัดการศึกษา. วารสารดุสิตบัณฑิตทาง*

สังคมศาสตร์. 7(2) พฤษภาคม-สิงหาคม, 1-16.

Gardner, H. (2007). *Five minds for the future*. Boston: Harvard Business School Press.

Hair, J. F. et al. (2010). *Multivariate Data Analysis: A Global Perspective*.

Retrieved on July 25, 2019, from

<http://staffweb.hkbu.edu.hk/vwschow/lectures/ism3620/rule.pdf>

Partnership for 21st Century skills. (2011). [online]. *Framework for 21st Century*

Learning. Retrieved on July 25, 2019, [http://www.p21.org/storage/](http://www.p21.org/storage/documents/1.__p21_framework_2-pager.pdf)

[documents/1.__p21_framework_2-pager.pdf](http://www.p21.org/storage/documents/1.__p21_framework_2-pager.pdf)

